ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

Թուրքահայաստան՝ տարեկան 5 րուբլի
» կէս տարին 3 »
Արտասահման՝ տար. 18 ֆրանկ
» կէս տ. 10 »
Ամերիկա՝ տարեկան 3 տոլար
» կէս տ. 2 »

ՀԱՏԸ 6 ԿՈՊԷԿ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կ'ընդունուին բոլոր լեզուներով
Առաջին էջ տողը 20 կոպէկ
Վերջին » » 10 »

Խմբագրատունը բաց է ամէն օր ժամը 9—1, բացի կիրակի և տօն օրերէ։

Հասցէ՝
Эривань,
Редакція „АШХАТАНКЪ"

Ա. ՏԱՐԻ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 8 ՅՈՒՆԻՍ 1916 — № 11

ԴԷՊԻ ԱՄԵՐԻԿԱ՞

Վերջերս ոչ ցանկալի հոսանք մը սկսած է փախստականներու մէջ՝ դէպի Ամերիկա։ Շատերն արդէն վաղօրօք բռնեցին այդ ճամբան, ուրիշները կը պատրաստուին, շատ շատեր մտադրուած են՝ հակառակ անոր որ ցամաքներ և ովկիանոսներ պիտի կտրեն, մեծ դժուարութեանց հանդիպելով, ու նաև հակառակ անոր որ թոյլատրուած ալ չէ։ Սակայն հոսանքը ուժեղ է ու մտադրութիւնները յամառ։ Մեկնողները, ինչ որ աւելի ցաւալի է, կերթան առնելով տեղով, տանելով նաև իրենց ընտանիքը։ Ամերիկայէն յառաջ այդ նպատակով եկողներու թիւը երթալով կը շատնայ օր ըստ օրէ։

Ամերիկահայութիւնը, անուրանալի է, որ դրամական խոշոր զոհողութեանց հետ, մարդ ալ դրկեց իր հայրենիքին։ Անիկա այդ կերպով ըրաւ աւելին, քան իրականութեան պահանջն էր։ Ոգեւորութիւնը լաւ բան է, սակայն պաղարիւն գիտակցութիւնը աւելի արժէ։ Ոգեւորութենէ, ինչպէս փաստերը ցոյց տուին մինչև հիմա, տուժած ենք յաճախ, բայց սառն դատողութիւնն և իրերու բնական ըմբռնումը երբեք չեն կրնար վրիպեցնել մեզ։ Կատարենք այն՝ ինչ որ բանաւոր է ու անհրաժեշտ և թողունք քիչ մը ալ ռոմանթիք ոգեւորութիւնը։ Ազգովին շատ խանդավառուեցանք, ժամանակ է որ քիչ մըն ալ ազգովին դատենք։

Ներկայիս բնաւ պէտք չկայ կատարելու դժուարին երթևեկ մը՝ Ամերիկայէն Երկիր և փոխադարձաբար։ Ամերիկահայերը թող հանգիստ իրենց տեղերը նստին և իւրաքանչիւրը իր սև աշխատանքի արդիւնքէն տոլար մը դրկէ իր ընտանիքին, իր բարեկամին։ Ծախս մը փրկել կործանումէ, ընտանիք մը զերծ պահել քայքայումէ, հայրենասիրական գործեր են, աւելի լաւ՝ քան տեղի անտեղի կանչերն ու կոչերը, երթուդարձերը։ Ամերիկահայը թող կառչած մնայ իր աշխատանքին՝ վաղուան իր տնտեսութիւնը վերականգնելու համար։ Հայրենի հողը, երբ ժամը հասնի, գիտէ հրաւիրել իր տարագիրները։

Դէպի Ամերիկա հայ փախստականի կատարած փախուստը վտանգաւոր է նոյնքան, որքան ընտանիքի մը խաղաղ անհետացումը։ Ընտանիքով Ամերիկա հաստատուողը այլևս չի վերադառնար, ասիկա արևի լոյսին պէս պարզ է մեզի համար։ Ներկայիս, երբ Սասունի ձերպերուն, Մուշի մոխրակոյտերուն, Այգեստանի աւերակներուն կառչած կը մնան մեր եղբայրները, մեր ազգակիցները, վաղուան յոյսով, կը պայքարին տակաւին ազգային գոյութեան համար, ամօթ մըն է, ճշմարիտ դասալքութիւն մը դէպի Ամերիկա կատարուած անմիտ փախուստը։

Ոչ դէպի Ամերիկա և ոչ ալ դէպի Երկիր, այլ պէտք է որ մնանք երկուքին միջև՝ թափառական, հոս ու հոն մեր գոյութիւնը պահպանենք, մինչև որ Խաղաղութիւնը գայ և մեզի վերադարձնէ այն հողը, որուն վրայ հաւաքաբար ապրելու և ազատօրէն մեր ինքնուրոյն մշակոյթը զարգացնելու պատմական ու արեան իրաւունքներ ունինք։

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԷՆ ԵՏՔ

ԴՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ

III

Թուրքահայերու մասնակցութեան խնդիրը, զոր յարուցինք մենք «Աշխատանքի» առաջին թիւով, քիչ մը տարբեր հանգամանքներու մէջ դըրուեցաւ։ Թուրքահայերէն 10—12 հոգի մասնակցելու հրաւիրուած էին։ Այդ թիւը, հարկաւ, շատ չնչին էր համեմատած 146-ի, որ բառ Կովկասեան(?) Կոմիտէի ծրագրածին, 200-ը պիտի անցնէր։ Կովկասեան(?) մասնաճիւղի ենթամասնաճիւղը 60—70 հոգիէ բաղկացուելիք խորհուրդին մէջ Թուրքահայերուն տուած էր միայն 5 ձայն։ Մենք բողոքեցինք Թուրքահայերն անտեսելու և անոնց այնքան քիչ ձայն տալու մտայնութեան դէմ. Վ. Տէրեան, Փորքչեան և այլք ծափահարելով ընդառաջ գացին մեր պահանջներուն, այնպէս որ միաձայնութեամբ որոշուեցաւ յանձնարարել կովկասեան ենթաճիւղին՝ բարձրացնելու Թուրքահայերու թիւը։ Բայց ենթաճիւղի նիստին Պ. Պապաջանեանի բերած տպաւորութիւնները եկան հաստատելու մեզ, որ եթէ կենանք իրական մասնակցութեան վրայ, պէտք է ու գոհանանք համագումարէն ըլլալով 60—70 հոգինոց խորհուրդին մէջ 10 ձայն ստանալով, ինչ որ տրուեցաւ Թուրքահայ միութիւններուն միաձայնութեամբ։ Մէկը միայն, Փեթրոկրատի Հայ Եկեղեցական Խորհուրդի անդամներէն, հակառակ մնաց՝ Պ. Պապաջանեանի տարկութեանց հիման վրայ։ Ուղղակի համագումարէն ընտրուած 9 հոգիէն մէկն ալ Թուրքահայերուն տուին՝ ընտրելով մեր թեկնածուն Պ. Փանոս Թէրլէմէզեանը։

Այդպէս ուրեմն, մենք հիւրեր ենք Կովկասի մէջ, արիւնոտ բեկորներ յօշոտուած Թուրքահայութեան, փախած արեան հորձանքներէ։ Կովկասի մեր եղբայրները, ասոր հզօր պետութեան ու մեծ ազգի գրաւական անդին ու մանչգամելութեամբ, կը հիւրընկալեն մեզ։ Հայ ազատագրող փախստականները շնորհակալութեան անկեղծ խօսքեր ունին միայն այս ազնիւ ասպնջականութեան համար։ Բայց թող թոյլատրուի մեզի դիտողութիւններ ընել այս հիւրընկալութեան կերպերու մասին, թէև, բառ սովորութեան, հիւրերը տանտիրոջ վրայ խօսելու իրաւունք չունին։

Հիւրընկալ պաշտօնեաները, կամ ընդունուած յօրջորջումով, գաղթականական մարմինները հիւրընկալութեան պարտականութիւնը իշխանութեան իրաւունքի վերածած են։ Ու մենք փախստական պայքարի ու պարտականութեան հանդիպելու, կ'ենթարկուինք իրաւունքներու, որոնք թոյլ չեն տար հայ փախստականին որ ինքն ալ աշխատի եղբայրական ասպնջականութեան բարւոք գործադրման։ Եւ եթէ պաշտօնական մարմիններու մէջ ներգործօղ մասնակցութենէ հրաժարելու համար գոյացուցինք ընդհանրապէս հակառակը պահանջեցինք որ փախստականներու գործերուն մէջ Թուրքահայ ուժերուն տեղ և պաշտօն տրուի։ Այդ պահանջը, բառ երևոյթին, առաջնակարգ թուեցաւ, որովհետև պատգամաւորներէն և ոչ մէկը իր մտքէն անցուցած էր պահ մը, թէ փախստական երխատաւորութիւնը վտարուած է գործերէ։ Ամենուն համար պարզ էր որ փախստականներուն համար ստեղծուած գործերուն մէջ ամէնէն առաջ և ամէնէն աւելի իրենք փախստականներն են որ պաշտօն և տեղ պիտի ունենան։ Այդ պարզ իրաւամբ շնորհիւ վէճեր տեղի չունեցան և կովկասահայ մասնաճիւղը համագումարին ընդունել տուաւ որոշում մը, որուն համաձայն փախստականներու գործերուն մէջ ամենալայն չափով տեղ պիտի և այդ փախստականներուն և օգնութեան գործը տանիլ ուղիղ ճամբով և փախստականն ուժերով։ Որոշումը անցաւ միաձայնութեամբ, տանց […] և է տարակուսութեան տեղի տալու։

Փեթրոկրատի համագումարին կող[…] մէ տրուած այս որոշումը, հանգիստ[…] ւոր դատապարտութիւն մըն է ինքնին այն չկամ ու տարամերժ ոգիին, որ[…] բոյն դրած է կովկասահայ ընկերու[…] թեանց մէջ և որ մէկ տարի է որ[…] Թուրքահայ մտաւորականութեան ար[…] մանտպատուութիւնն ու իրաւունքը[…] սանակոխ կ'ընէ։

Հմ. Մանուկեան

ԿՈՏՈՐԱԾՆԵՐՈՒ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐԷՆ

Արճէշի Քաշեր գիւղացի Բօզօի որդ[…]դան 16 տարեկան Սարգիսը, որ կոր[…]սուած էր 1915-ի ապրիլին, այս տա[…]րի ազատուելով, Վանի մէջ պատ[…]մեց ինծի հետևեալը.—

915-ի գարնէն քանի մը շաբաթ[…] ետքը մեր գիւղէն հաւաքեցին 110-[…]չափ հայ տղամարդիկ և տարան Տա[…]գալու (էմին փաշայի գիւղը), ու[…] բերած էին նաև ուրիշ գիւղերէն 90-[…]չափ հայեր ալ։ Թէ մեր և թէ միւ[…] գիւղացիները կապուելով ու դուր[…] հանուելով համազգարկիկին թարկնեցան[…] 100-ի մօտ զինուորներու և Քիւրդե[…]րու կողմէ. անոնց հետ սպաննուե[…]ցան իմ երկու մեծ եղբայրները։ Ես[…] ինծի յիշեալ գիւղի մուխթար Հիւսէյի[…] ազատելով, որդեգրեց՝ անունս Թահ[…] փոխելով։ Տղամարդկանց սպաննել[…] ետք, Քիւրդերը սկսան թալլել հա[…]յերու տուները և հաւաքել 100-էն[…] աւելի գեղեցիկ աղջիկներ ու կիներ[…] բայց երբ իմացան որ ռուս բանակը[…] կը մօտենայ, փախան Պուլանըգ, ան[…]կէ ալ Մուշ։

Մուշի Վարդենիս գիւղին մէջ տեսայ[…] հազարէ աւելի հայեր, մեծ մասամբ[…] կիներ ու փոքր երախաներ, որոնց ի[…]րիկուն լեցուցին տուներու և ախոռ[…]ներու մէջ. իմ քիւրդ-հայրըս շեր[…]ով իմացան իմ հայ ըլլալս և զի[…] ալ տարան անոնց հետ։ Ինչ ետք[…] սկսան խոտեր լեցնել մեր բնակա[…]րաններուն մէջն ու բոլորտիքը և հր[…] դնել. այդ պահուն սոսկալի իրա[…] րանցում մը սկսաւ, մայրեր սկսան[…] իրենց երախաները դուրս ձգել պա[…]տուհաններէն, բայց թշնամիները[…] նորէն կրակին մէջ կը ձգէին զա[…]նոնք։ Ես ուրիշ երիտասարդի մը[…] երեք աղջիկներուն հետ պատը ծա[…]կեցինք ու փախանք։ Անմիջապէս[…] գացի քիւրդ «հայրս»-ով չափազան[…] ուրախացաւ զիս տեսնելով։ Առաւօտ[…]եան երբ հրդեհին վայրը գացինք[…] տեսանք որ այդ հազարի չափ հայու[…]թիւնը մոխիր դարձած էր։

Անկէ ետք Քիւրդերը փախան աւե[…]լի ներսեր, հոն ալ 2500-էն աւել[…]

digitised by A.R.A.R.@

Հայեր քերին Արտաղի կոչուած կամուրջին քով և լեցուցին գետը, որ դիակներու պատճառով իր ընթացքը փոխեց։

Հասանք Յոյաթի նաղլին լճին քով, այդ շրջանի Հայերը առհասարակ աքսոր էին և կ'աշխատէին. երկու օր ետք 800 Հայեր հաւաքեցին լճին մօտ, կապեցին և համազարկ տալով բոլորն ալ կոտորեցին։

Յոյաթէն փախանք Գիթլիս, ուր կամուրջի մը առջևէն 500 Հայեր գետը լեցուցին։

Երբ իմացան որ ռուս բանակը Մուշէն հեռացեր է, նորէն գացին Մուշ և իրենց արժէքաւոր ապրանքները փոխադրեցին Գիթլիս, իսկ իրենք ձմեռը եկան Ալջաւազ բնակեցան։ Մեծ պահքին երբ ռուս բանակը սկսաւ մօտենալ և ամբոխնել Ալջաւազի Դիւզէլ գիւղը, Թիւրքերէն ոմանք փախան, ոմանք Թասցին կամաւոր, իսկ ես պահուըտեցայ, երբ ռուս զօրքեր գիս գտան և ուզեցին սպաննել, բայց երբ խաչ հանեցի, ձեռք չը տուին ու տարին Անդրանիկի մօտ, որ տեսնելով թէ վիզէն խաչս կախուած է, չեմ կրնար խօսիլ ու միայն խաչ կը հանեմ, հրամայեց կամաւորներուն իրենց քով առնել զիս։

Նիրին

ԵՐԿՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆԸ

ՇԱՀԹԱԽԹ—ՎԱՆԻ ԼԻՃ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԻԾԸ

—

Մանաս

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅԵՐԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Էջմիածնի գաղթականական գործերը

—

«Եղբ. Օգնութեան» գրասենեակն ու պաշտօնեաները.— Էջմիածնի մէջ «Եղբ. Օգնութիւնը» ունի սրակոն ընթացիկ գործերը վարող գրասենեակ մը։ Ցանձնաժողովի նախագահ Գարեգին վրդ. թէև ամէն ջանք ի գործ կը դնէ և կը ցանկայ օգտակար ըլլալ գործին, սակայն զբաղուած ըլլալով ճեմարանի տեսչութեան և ուրիշ զանազան պաշտօններով չի կրնար գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք բերել, հակառակ իր փափաքին։ Նախագահի բացակայութեան փոխ—նախագահութեան պաշտօնը կը վարէ Իսահակ վարդապետը, որ մանրամասնին կերպով կը հետաքրքրուի գաղթականութեան վիճակով։

Վրթանէս վարդապետ (ընդհ. դանձապահ) յանձն առած է ալիւր ծախելու գործը, զոր փոխանորդութեամբ կը վարէ այժմ վանեցի Արտաշէս Գրիգորեանը։ Թադէոս վարդապետ պետական նպաստը կը բաժնէ երկու քարտուղարներով։ Վերջերս գրասենեակի վերահսկողութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ Գ. Գ. Այթունեանին, որ գուրս հանեց անցեալ տարիէն ի վեր Ամերիկայէն կամ այլ տեղերէ եկած ու հասցէներուն չյանձնուած նամակները, որոնք յայտարարութիւններով հետզհետէ տէրերուն տրուելու սկսան։ Գրասենեակի ներքին գիւղական նորմալ վիճակ մը ստացած է, ինչ որ չկար առաջ։ Ցարգելի Գարունը ուզելի օգտակար կ'ըլլայ գործին, եթէ փոքր ինչ ես յարատեւ ըլլայ ժողովրդեան և լսելու ըլլայ անոր արդար գանգատները։

Գաղթականութեան սնունդի բաշխման 41 պաշտօնեաներէն 22-ը փոխատիկաններն են։

Եղբ. Օգն. նախագահի կողմէ հիմնուած ազգաց. բանգարանը.— Ս. Իջմիածնի երեւոյթ մըն է Էջմիածնի ազգագրաբանդարանը, որ վերջերս հիմնուեցաւ նախագահ Գարեգին վրդ. Յովսէփեանի և ճեմարանի ուսուցիչ Գ. Սնեկերիմ Ց. Ցակոբեանի կողմէ։ Թանգարանի համար հաւաքուած են հայկական հին կանացի շորեր, արծաթեղէն զարդեր, նաև Մոկսի, Շատախի և Կորճեանի կողմերէն Վանի ճարտարի դաւառի չափ ու չափերը, գեղջուն ու քաղաքին եղեւէն։ Թանգարանի համար «Եղբ. Օգնութիւնը» յատկացուցեր էր 2000 րուբլի, որ կը կարծուի թէ անբաւական է բազմացուած նպատակին հասնելու համար։

«Աշխատանքի տուն» Էջմիածնի մէջ.— «Եղբ. Օգնութեան» Ցանձնաժողովի նախաձեռնութեամբ, անցեալ յունուարէն սկսեալ, Էջմիածնի մատենադարանի շէնքին մէջ, բացուած է «Աշխատանքի տուն» մը՝ փախստական կանանց գործ հայթայթելու համար։ Այստեղ կ'աշխատին ընդամէնը 110 կիներ և օրիորդներ (որոնցմէ 16-ը անգրագէտ) Պատասխանատուն է վարժուհի Օր. Սաթենիկ Ասկարեան, իսկ օգնական և հսկողութեան՝ վանեցի Սամուէլ Սոկերէնեան։ Աշխատանքի տան մէջ աշխատող կանանց բանուորուհիները օրավարձ կը ստանան 25 կոպէկ, յանձնաժողովի կողմէ տրուած նիւթերով աշխատողները՝ 30կ., սեփական նիւթերով աշխատողները՝ 40 կ., ձեռագործները նախշելու 45 կոպէկ կը ստանան։

«Աշխատանքի տուն» մէջ կը պատրաստուին ամէն տեսակ շորեր, օրական 200-250 կտոր։

«Եզրայրական Օգնութեան» կատարած գլխաւոր գործերէն եղած է ալիւր և նաւթ բերել և մատչելի գիներով Էջմիածնի և շրջակայ գիւղերու գաղթականութեան տալ։ Վերջերս ալիւրի պահեստէն այլեւս ալիւր չի տրուիր, այլ սրբուած չափով կը տրուի վանքի և անգական երկու փուռերէն՝ հաց պատրաստելու և 7 կէս կոպէկէն (փունդ) ծախելու գաղթականութեան։ Երբեմն փուռերը բաւարարութիւն չեն տար եղած կարիքին, որով մեծ բազմութիւն մը կը

Ընդունելու համար Առողջապահութիւնը և Գեղեցկութիւնը, պէտք է ուրեմ ըլլալ՝ ըլլալ անոնց ընծայաբերող, գինիի պէս անապակ։

Ըլլալ այն կոյսը, որ նախանձելին արձագանգուող սիրոյ գիւթիչ ձայնին ունկնդիր, իր հրճուանք ուղը կը գոհէ, որպէսզի իր գոյն արիւնով գոյներն ամբողջ ծաղիկներով լեցուին։

Ու ընդունելու համար Գեղեցկութիւնը, հարկ է մեռնելու լճակին ափը, Նանէնի բասի տերեւներուն տակ, նուաք մը պէս ճեղքուած սիրտը չիթ չիթ արիւն թողել, կարօտը սիրուն արիւնել, և ամփոփել բովանդակ հարկ է լալ եղնիկի մը պէս ու թափել եղնիկի զոհար արցունքները։

Նոյնն է, չէ, հարկ է զգալ խորապէս, տառապիլ ու լալ, ինչպէս Աստուած երբ առողջացաւ։

Ձայն ու առողջապահութիւն.— Անիկա կուգայ քաղցրաբոյր այգիներէն՝ ուր ագեւոյգներն լեցուն են կաթնասու քաշիսքներու նման, մայրիկի մը գիրկէն գուրգուրանքին՝ ու նաև շուշաններուն պարտէզէն՝ ուր տառապանքները անմեղութիւնը կ'երգեն։

Եկած ուրեմն բերմանը ուսմէ այգիին, պաշտամունքին, մայրիկին, անմեղութիւնը շուշանին ու տառապանքին։

Բայց կուգայ ան նաև գինով ու զմայլուածութեամբ. Երեքով իր մոլորուն գաղափարներուն անթիւ, խորտակելով

արբնցած աստղեր ու կ'աղկաղատին ոգեւորած իմաստի մը պէս..... կուգայ ան գոհացնելով այն ամէնը, ինչ որ սուրբ է, սիրելի ու սեփական իրեն համար։

Անիկա կուգայ գտնելով իր պատանեկան ու անուշ մանկական ընկերութիւնը, գտնելով արինքն ու իր հերոսական մանկութիւնը, գտնելով իր սրտի զուարթութիւնն ու մանուկի խաղալիքները։ Ու ինչ արժէն այդ պատանեկանները, այդ արինքն ու այդ սրտի զուարթութիւնը բաղդատութեամբ անոր, որուն մէջ անուն կուտան։

Կատարելութիւն.— Գեղեցիկ կեանքն ու մարդկային գեղեցիկ հոգին անդադրում վերելք մըն է դէպի կատարելութիւն ու գեղեցկութիւն։

Գեղեցկութեան ձգտումի խորհուրդ ունի եւ իսկ իւրաքանչիւր վսեմ ձգտումով զատ ու կատարելութիւն կը պահանջէ։ Ու հոն ուր զատ ու կատարելութիւն կայ, կուգայ հոն գեղեցկութիւնն ու առողջապահութիւնը։

Ու երբ ան կուգայ, կախարդօրէն մնացող լճակին ափը ցցուած արձանը բոյրով կը լեցնէ, վանքի անոր պատմութեանն քողերէն ծածկերներ կը ծորին, անոնք լոյսով կը լեցնեն, վանքի մարգարիտներու պէս փայլուն անոր բիբերէն՝ արցունքներ կը թափթփին։

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա.

Դանիէլ Վարուժան

(Հեթանոս Երգեր)

IV

Առողջապահութիւն եւ գեղեցկութիւն.— Առողջապահութիւնը ինքնին գեղեցկութիւն է, բայց ուրիշ ու ուրիշ հարկ է ընդլայնել գեղեցկութեան սահմանները, տարածել գեղեցկութիւնը ամբողջ տիեզերքին մէջ, ըմբռնել ու ապրիլ ամէն ինչ գեղեցկօրէն, տեսնել ամէն ինչ գեղեցիկ։

Տիեզերքի առողջապահութիւնն իսկ, «իտէալն է բանն», եղած է գեղեցիկի ծնունդը։

Ցեխը, նիւթը, չաղախը եղած է անշուշտ այս տիեզերքին, բայց եթէ շարժուած, կեանք ու առողջապահութիւն է անիկա հիմայ, այդ նիւթը, ցեխը, չաղախը տիեզերքի վերածող ճաճանչ մըն է եղած։ Այդ ճաճանչը գեղեցկութիւնն է, աստուածութիւնը։

Առողջապահութեան համար գեղեցիկի շունչն է հարկաւոր ուրեմն ու գեղեցկութեան բոլոր նախապայմանները։ Ու ըմբռնելու և առողջնալու համար գեղեցիկը, հարկ է զգալ, տառապիլ, արտասուել։ Զգացումներու յոյզը, տառապանքի ճիչը և արտասուքի շիթը գեղեցկութեան և առողջապահութեան օրօրանն են սրբանուէր։

Ու այս Տիեզերքն անգամ զգացումներու, յոյզի, տառապանքի, ճիչի ու արցունքի շիթի օրօրանին մէջ նիրհած է առեն մը առաջ—պահ մը հար երերուած է ու օրօրուած ու ապա յանկարծակի, զօրեղ ու բնական ճռունչի մը ենթակայ, պարթեւած մըն է եղած... ու առողջացած իբր Տիեզերք...

«Երբ միջոցին մէջ տակաւ առաւօտ չէր
Դեռ Անշնչութիւնն այս տիեզերքին.
Ես կարծեմ Աստուած բան մը կ'որոնէր,
Իր գործած ըլլալ տաղտուկի վէրքին.

Երջան ըրաւ Ան միջոցը մէկէն
Ու հան իրմէ զատ բան մը չը գտաւ.
Էութիւն մ'ուզեց իր էութենէն.—
Իր էութիւնն իր արձագանգն եղաւ.

Յետոյ զանազան տեսար և ձայներ
Համբոյր Լռութեան և կոյր Անշնչին՝
Ան իրենցմէ ինչ մ'ուզեց, և անոնք
Ինքզինքնին ուրին, կամ բան չը տուին։

Երբ Անհունն այսպէս զգացուց պատ. ան,
Իր մէջ զգաց խոր, դատարկ յուսահատ,
Ու Լռութեան վրայ ու Անշնչութեան՝
Յաւիտենականութենէն օրհնութեան լոյսեր։

Վար իր արցունքներն ուղարկ տուին,
Կայծերով մէկ մէկ աստղեր երկինքին.
Ու բանաստեղծի նման, Աստուած այլ
Որպէսզի առողջէ, հարկ եղաւ նախ լալ...»

կուսակցական փոխադրման առաջ։ Առօրեայ անախորժութիւնները պակաս չեն։ Շատ իմ անզգայութեամբ, եղած ալ [illegible] կը բաւականանայ 8-10 օրուայ մը [illegible] անկէ յետոյ [illegible] ժամանակ, եթէ պատահի [illegible] այս մասին փութով պէտք եղածը չափաւորենք։

Էջմիածնի փոխառ. յանձնաժողովն եւ անոր գաղութներուն մէջ։— Փաստերու եւ Ազգ. Սնունդին յանձնաժողովի մէջն եղած բանակցութեանց մէջ [illegible] կատարուած անախորժութեանց առաջն առնելու համար, անցեալ փոխառութիւններու կողմէ եղած [illegible] կայմառած է «Փախստականներու Յանձնաժողովի» անուն կազմակերպութիւնը [illegible] նախագահն է Տոքթ. Օդաչի Տ. Յարութիւնեան։ [illegible] կարգադրած են մօտիկէն ծանօթանալ Յանձնաժողովի գործին կատարած գործունէութեան, խնդրած են որ [illegible] կարգադրած չէ [illegible] [illegible] մը ձեռք բերել գաղթականական կարիքներու նկատմամբ։

(Վերջ) Հայկունի

ՖԷԼԻԷՑՈՆ

ՎԱՐԱՆԱՒՄԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ

«Աշխատանքի յաջողութեանց բանակն մէջ կը կարդամ նոտ մը՝ [illegible] կողմէ ուղղուած, որու հրատարակութիւնը կ'ըսէ թէ՝ գաղթականներուն պէտք ունի կը նկարէ, իսկ անոնք որ [illegible] են, [illegible] կը նկարեն՝ եթէ յանձնարարական բերում [illegible] [illegible] Արամավիրայ [illegible]

[illegible] աշխարհին մէջ [illegible] կը բանայ [illegible] ակնարկ կը նետեմ վկայուած անօթիին հաց և վկայուած ժառանգին ջուր տալու [illegible] թայց չէի խմեր [illegible] թուզիս մը ապրելու համար [illegible] կամքէ ալ պէտք ունի եղեր... [illegible]

Կուզայ ան ու նոր անկողինը յարդարուած է գող գող բերուած գորգերով [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible]

Ու նոր երեք անգամ ալ [illegible] մեր մարդութիւնը կը վերէ [illegible] վրայ, կ'ածեն իր առաջին Հայաստանի [illegible] և [illegible] կը [illegible] և կը [illegible] վրայ։

Ու հիմայ իրեր [illegible] բոլորը, Դեղեցկութիւն— Առողջութիւնը, [illegible] մէջ նոյ [illegible] կը [illegible] և անոնցն՝ [illegible] մէջ կը [illegible]

[illegible]

Ու անկէ [illegible] [illegible] խմասը—Մասնաւը [illegible] Վարուժանի [illegible] [illegible]

«Աղօթք, աղօթք, աղօթք [illegible]
[illegible]
Ու [illegible]
[illegible]
Արև մը [illegible]
[illegible]
Ու [illegible]
[illegible]
Աղօթք, աղօթք, աղօթք [illegible]
[illegible]

[illegible] այս գործը, այս բոլոր։ Զիտի հոտ [illegible] այս [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Կը վերցնեմ [illegible] և գրիչս, այս [illegible] [illegible] մը [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]

Ներկայացնելով նոյն խնդիրը յաւուր նոյն չէք մերժի. նայէն նայէն։

Կը ծրարեմ խնդրագիրս՝ բայց միշտ վարանելով...

Լևոն Կամսար

Թող յուռնանի սէր մայր ծոցս որդեկն
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Դեղեցկութեան կատարելութիւնը կը հասնի Առողջութեան ու Առողջապահութեան մէկ մասը բան է, որ մարդկային գեղեցիկ հոգին կարող է Տիեզերքին ու մեծանանալ [illegible]

Գեղեցկութիւնը մայր է առողջութեան ու առողջապահութեան [illegible] [illegible] է։ Առողջութիւն և Գեղեցկութիւն մեծ [illegible] են մարդկային ու [illegible] կեանքին։

Թարգ. Մխիթարեան

ՄԱՄՈՒԼ

ՏԱՃԿԱՀԱՅԸ ՎՏԱՐՈՒԱԾ

«Արևի յունիս 4 թիւին մէջ կը կարդանք —

«Կառավարութիւնը խոշոր գումար է տրամադրել Կ. Հ. Բարեգ. Ընկերութեանը՝ տաճկահայերի համար կացարաններ պատրաստելու նպատակով։

Ամիսներից ի վեր թէ մամուլը և թէ բանիմաց հասարակութիւնը պնդում են, որ պէտք է հայրենիքի վերաշինութեան գործին հրաւիրել բազմաթիւ տաճկահայ բնակիչներին։

Սակայն Կ. Հ. Բ. Ընկերութիւնը բարւոք է համարել այդ վաճառանոցների գործադրութիւնը սեփականով անել։

Հայկական մի ընկերութեան իր այդ որոշումը կայացնում է այն ժամանակ, երբ Տաճկահայաստանում կառավարութիւնն ինքն է հայերէնով վարում անդրական գործերը։

Եւ այժմ էլ, ինչպէս կարող է Տաճկահայ բնակիչներեան գործել մեր ժողովրդի վիճակը բարելաւելու համար։

Թիֆլիսահայ մամուլը, որ զաքարեկական պայմանում ապրեց է Թուրքահայերու անձին որ [illegible] պաշտպանելու գործին մէջ, թող տեսնէ այս և առաջ նման հասարակութեան փաստերը՝ և փոխանակ Թուրքահայ մտաւորականները [illegible] անտեղի հալածէին, մատը դնէ բուն վէրքին վրայ։

Բայց թէ Պարսի «Արևն» չող մը գտնէ Թիֆլիսի անհիւրընկալ և այլանդակ հողերաններուն վրայ։

ԹԱՏՐՈՆ

«Զ ա ւ ա կ»

Թիֆլիսի Հայ Դերասանական Ընկերակցութիւնը յունիսի 2-ին Պաշտօնական ակումբի թատրոնին մէջ խաղաց «Զաւակը»։

Պիէսը հին է, չինուածութիւնն ու մասնաւորութիւնը գերադասած են առողջապահութեամբ։ Հեղինակը, որքան արդարև է աշխատել գծել առաջին չորս արարներու մէջ, նոյնքան և էլ աւելի ազդեցիկ է վերջին արարը։

Մինիէ (Արէլեան) իր դերը չէր, բայց նաև սուրճը չինէր, ձանձրալի կը դառնէր։

Մայլէն (Սիրանոյշ), դերին ամեն թէ գեղարուեստականութիւն, թէ կայուն ապրումութիւն։ Մաքուր աւելին՝ բան պէտամ հնարաւոր էր դարձնել այդ։ Հրաշալի էր խելացութեան ապրումը։

Անդրէ (Աւետեան) իր դերում էր։
Բարոնէս (Թամամէն), մասնէնին իր բազմական դերերի մէջ չէինք տեսել։

Յաջողութեան տեսարանը, ներկայացման յաւ խաղերից էր։

Փարդ (Միքայէլեան), չարաւորութիւնն ու վառը աւելի պէտք է չեշտել, որ դառնար գրաւիչ։ Դահլիճ դերն էր։

Մաևա (Վերոյեան) մի քիչ կաշկանդուած, յաջողութիւնութեան գալուստ, նոր յարմարութիւնն առողջ ամենայնի մէջ անկեղծ չէր, պակասում էին որոշ։ Բաւարար էր։

Դաշտիկը [illegible] էր։ Երևանի հասարակութիւնը գիտ կարգապահութեան ու ճշդապահութեան չի վարժել։

Նոյն ընկերութիւնը յունիսի 5-ին տուաւ իր վերջին ներկայացումը, Բ. անգամ կրկնելով «Թելխափրուշ» պիէսը։

Դառնիկ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Կովկասեան ճակատը սկսած Սև ծովէն մինչև Պարսկաստանի սահմանը, կարելի է բաել գիրքային կռիւներ տեղի կ'ունենան՝ փոխադարձ յարձակումներով ու հակայարձակումներով։

Ռուսական ռազմաճակատի գերմանական սահմաններուն վրայ ուժգին կռիւներ կան, իսկ հարաւային աւստրիական սահմանին վրայ մեծ չափով կը շարունակուի ռուսական առաջխաղացութիւնը։ Մեծ կռիւներէ ետք գրաւուած է արդէն Չերնովիցը, որ շատ մը ռազմագէտներու համար Ռումանիոյ քաղաքական հակումները բանալին կը կազմէ, իսկ Լէմպերկի մէջ արդէն սարսափը սկսած է։ Ծարդ ասանըհինգօրեայ կռիւներու ընթացքին գերի վերցուած են 2587 սպայ և 170,000 զինուոր, 170-ի չափ թնդանօթ ու 300 գնդացիր։ Ընդհանուր թիւը սպաննուածներով և վիրաւորներով միասին 300,000-ը կ'անցնի։ Եթէ բանակի մէջ առաջ եկած կազմալուծումն ալ նկատի ունենանք, կը տեսնենք որ Աւստրիան կորանցուցած է իր կռուող բանակի մէկ երրորդը։

Ֆրանսական ճակատի վրայ տաք գիրքային կռիւներ կան։ Վէրդէնի մօտ եա մղուած են գերմանական բոլոր յարձակումները։ Ֆրանսացիները ունեցած են նոյնիսկ ժամանակի աջողութիւն Մորտոմի լանջերուն վրայ՝ գերելով 130 հոգի։

Իտալական ճակատի վրայ ռուսական յաջողութիւններու հետևանքով աւստրիական առաջխաղացութիւնը գազրեցուցէ ետք, Իտալացիները հետզհետէ կը վերագրաւեն իրենց կորուսած գիրքերը։

Պալքաններու մէջ Պուլկարներու յունական Թուրքի բերդը գրաւելու հետևանքով Դաշնակիցները կազմակերպին յունական կառավարութեան աւզզամութեան վրայ և ծովային պաշարման սպառնալիք, ծրագրելով մինչև ժամանակ հիմնական պահանջներ ընել։

Ռումանիան ալ, որ վերջերս մեծ հակումներ ցոյց կուտար դէպի Հերբունի պետութիւնները, ռուսական անողոքելի յաջողութիւններու վրայ խորհրդը զգած, կը շարունակէ չէզոք մնալ։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Կը խնդրենք մեր աշխատակիցներէն և թղթակիցներէն, որ անմիջապէս ձեռնարկեն իրենց շրջաններուն մէջ կազմել և մեզի ղրկել գաղթականական գործերու մէջ գտնուող բոլոր պաշտօնեաներու լրիւ ցուցակը, ուր գրուած ըլլան՝ 1) պաշտօնեայի անունն ազգանունը, 2) պաշտօնը, 3) ծննդավայրը, 4) թուրքահայ թէ ռուսահայ, 5) ռոճիկը, 6) տարիքը, 7) կրթութեան աստիճանը և 8) պաշտօնի համար ունեցած անհրաժեշտութիւնը։

Խմբագրութիւն

digitised by A.R.A.R.@

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՂԱՄԱՐԼՈՒԻ ԴՊՐՈՑԸ

Ղամարլու, յունիս 1

Ղամարլուն գեա գաղթական սեփականչենք չունի։ Հոգաբարձութեան ատենապետը յանձնեց, կ'առաջարկէինք թնամակով նոր և գիւղացիներուն, հաւաքուեց, առանց հոգաբարձութեան գործունէութիւնը և նոր կազմ ընտրել, որպէսզի յառաջիկային նպաստաւորութիւն ըլլայ դպրոցը չարունակելու։

Հոգաբարձութիւնն արդէն դպրոցին համար տեղ գնած է. Շէնքը կը չինուի։ Կը յուսանք որ գիւղին հարուստները յանձն պիտի առնեն գնահատել, իսկ աղքատները իրենց փայտն ու արհեստ չպիտի խնայեն որ առաջ չինելու համար դպրոցական շէնքը, որպէսզի մատաղ սերունդը կարողանայ յարմար և ոչ խոնաւ դպրոցի մը մէջ ուսանիլ։

Լեւոն Բաղդալեան

ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՆԷՆ

Հոգեհանգիստ.— Մայիս 22-ին Նորաշէնի մատուռին մէջ հոգեհանգիստ կատարուած է հրամանատար Ւեւին յիշատակին։ Դատարանէն ետք խուռն բազմութեան ներկայութեան խօսած են Յովհաննէս վարդապետ, Ազգային կոմիտէի անդամներ Դանիէլ վ., Գ. Գ. Վ. Վալադեան և Բարունակ։

Մարզանք.— Մայիս 25-ին Խաչփողոցի հրապարակին վրայ հանդիսաւոր մարզանք կատարուած է աշակերտական հակատին վրայ Թուականներ. տարած մեծ յաղթանակին առթիւ։ Այս տեղի ունեցած է պաշտօնական զօրանցքը։

Մեկնում.— Քաղաք. Միութեան Վանի լիազոր Գ. Կ. Համբարձումեանը քանի մը օրուայ համար Պոլիս մեկնած է այնտեղի գործերը կարգի բերելու։

Աղքատներ եւ Վարդ.— Ազգային մեկնած է կոմիտէ. անդամ Դանիէլ վարդապետ, որ երեք շաբաթով Պոլիս անցած էր նոյնտեղի ձեռագիրները հաւաքելու և կայութեան ծանօթանալու համար։ Դուռջի ժողովուրդը սկսած է տեղաւորուիլ իր շրջանին մէջ. ժամանակաւորապէս հոն տեղաւորուած են նաև Մոկացիներէն, Կարկառցիներէն և Սպարկերտցիներէն մաս մը։ Դանիէլ վ.-ը ընդառաջ երթալով իր հօտի պահանջներուն պիտի հոգատարութիւն Ազգայինը՝ վանքը չինելու և ժողովրդի կարիքները տեղն ու տեղ ուսումնասիրելու համար։

Երեք շաբաթէ ի վեր Վան հասած է նաև Վարագի վերակացու Գ. Գեւորգ, որ իր կարգին ձեռնարկած է Վարագի վերանորոգման սկզբնական փորձերուն։

Լծկաններ.— Դիւղատնտեսական և Նպաստամատոյց Ընկերութիւններու ներկայացուցիչները ցայժմ հազիւ 200—250 լծկան և կթան բաշխած են, մինչդեռ միաբանութիւնը մինչև հիմա 900-ի մօտ անասուն են բաշխած ու տակաւին կը շարունակեն բաշխել։ Հայոց-Ձորէն ետք ինքնաբերաբար սկսած են ամանդակել նաև Նորդուզի և Խոշաբի Հայերուն։

Որբանոցներ.— Քաղ. Միութեան որբանոց-աղքատանոցին մէջ, ուր այժմ 190 որբ կայ, երկու ամիսէ ի վեր դաստիարակութեան սկսած է և վերջերս անկէ կանոնաւորուելով 4 դասարանները է բաժնուած։ Կը պարզին 4 ուսուցիչներ (որոնցմէ մին ուսուցչուհի՝ աղջիկներու համար)։

Յափշտակութիւն.— Մայիս 21-ին Հայկավանքի մօտերը Մանուկ անուն երիտասարդէ մը 40 ռուբլի յափշտակուած է։

Հայոց-Ձորի Նոր-գիւղի գիւղացիները քաղաք գալով բողոքած են իրենց գործանոցները ձիերուն կերցուած ըլլալուն համար։

Նոր հիւանդանոց.— Քաղ. Միութիւնը ձեռնարկած է նորոգելու քաղաքական նախկին հիւանդանոցը՝ որ կը գտնուի Նալիմ փողոցի անմատոյցին։

Եկեղեցու շինութիւնը.— Արարք եկեղեցիի ծխականները սկսած են հանգանակութեան՝ եկեղեցիի քով դպրանոց մատուռը սարքելու և եկեղեցիի վերածելու համար։

Նոր փախստականներ.— Վերջին երկու շաբթուան ընթացքին 10—15 նոր փախստականներ Պիթլիսէն Վան եկած են։

Աղբիւրներ.— Այգեստանի Ազգաստան և Թամուր-փաշան աղբիւրները նորոգուած են։ Վերջացած են նմանապէս Շամիրամի Առուի վրայ եղած աշխատանքները։

Վանի դատարանի վերակազմութիւնը.— Դատարան վերակազմուած է և ամբողջացուած։ Նախագահն է Աշոտեան Համբարձում, իսկ անդամներն պիտի ըլլան իրաւաբան Եղիշէ Փաչեան և Արամեան դպրոցի փոխ-տնօրէն Մարտիրոս Նալբանդեան։

—

ԵՐԵՒԱՆ

ՔԱՂԱՔ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՍԻՆ

Մարդասիրութեան նախկին խումբը, որ բաղկացած է 50 հոգիէ, քաղաքը բաժնած է հինգ մասի և մայիս ամսէն հաւաքած է ամբողջ փախստական տուներու, հանրակացարաններու, երեք հիւանդանոցներու և վեց որբանոցներու աղբերը՝ շաբաթը 2—3 անգամ։ Մայիսի ընթացքին տարուած է 230 ֆուրգոն աղբ, գէշի քարմաք կէս և Մատան 17 վարա հեռու քաղաքէն։ Խումբը բաղկացած է մէկ կառավարիչէ, կառավարիչի օգնականէ (դպիր), մէկ վերակացուէ, չորրական բանուորներէ, որոնք ունին երկու ձիանի երկու ֆուրգոն։ Ծառայողներու ամսիկը 105 ր. է, իսկ ֆուրգոններուն, բանուորներուն և այլևայլ ծախքերուն՝ 234 ր. 20 կ.։

Արտաքնոցութեան խումբն ունի մէկ բժիշկ, երեք արտաքնոցիչներ և երկու բանուոր, 585 ռուբ. ամսիկով, որմէ 320 ռուբ. բժիշկը կստանայ։ Այս խումբին կը պատկանի պաթոլոգիական խումբը, որ ունի մէկ մեքենայորդ, մէկ օգնական, մէկ արտաքնոցիչ և մէկ օգնական 305 ռուբ. ամսիկով։ Վերոյիշեալ խումբին կը պատկանի նաև Դ. արտաքնոցիչ խումբը, որ ունի մէկ մեծ արտաքնոցիչ, երկու կրտսեր արտաքնոցիչներ և մէկ օգնական, կստանան 345 ռուբ.։ Մայիսին արտաքնոցական խումբը արտաքնոցած է փախստականներու տուներէն, որբանոցներէն և երկու հիւանդանոցներէն 91 անկողիններ. արտաքնոցած է նաև 1921 կտոր շորեր։ Ամբողջ խումբը կստանայ 1235 ռուբ.։

Քաղաքին առողջապահական և արտաքնոցիչ խումբերուն ընդհ. կառավարիչն է երկրաչափ՝ ճարտարապետ Արամ Մարխասեան, որ կը ծառայէ ձրի և անդամ է Քաղաք. Միութեան կոմիտէին։

Փախստականներու բաղնիք.— Քաղ. Միութիւնը սկսած է պատրաստել Երեւանի փախստականներու համար բաղնիք մը, որ պատրաստ պիտի ըլլայ յունիսի վերջերը։

Նոյնանի աւազում.— Էջմիածինէն յունիս 2 թիւով կը գրեն մեզի.— Հայթաղի, Կրամբուի և այլն շրջաններու գաղթականներուն տակաւին տրուած չէ ալիւր և մայիս ամսականները։ Փախստականները, որոնք մեծ մասամբ կին և երախայ են, քաղաքին խուլ տեղերուն ամսամիջեան պատսպարուած են սաստիկ բացօթեայ։ Անոնցմէ յանձնախումբը փախստականներ կը թափուին Էջմիածին հաց մը գտնելու համար, բայց Էջմիածինը առանց վերադարձնելու մը ցոյց կուտայ և փախստականները կը զրկէ կառավարութեան քով. Նոյնպաստ խնդրելու։

Ձիերու եւ եզներու հաւաքումը.— Երեւանի առողջապահութիւնը ամսոյս 8-ին և 9-ին զօրքի կարիքներուն համար վարձքով պիտի հաւաքէ բոլոր ձիերը և էշերը։

Վանեցի փախստականներու աղքատներ.— Տրապիզոնի մէջ երեւան հանուած է վանեցի փախստականներուն պատկանող բազմաթիւ հակեր խմբանուոր յանձնակատար Միք. Կարկառեանի միջնորդութեամբ։ Միայն Դաւիթ Փաչեան և ընկ. միջնորդութեամբ փրցուած է 40 հակ. 60,000 ռուբլի արժէքով։ Մախաղեաններու, Աւետիսեաններու և այլոց միջնորդութեամբ ալ ազատուած են։

«Վանի» Խմբագրութիւնը.— Վարչութիւնն իր յունիս 5-ին նիստին մէջ որոշեց իր հայրենակիցներուն գիւղութիւն մը տալու համար, դրամի փոխադրութեամբ ալ դրամին Վանէն Երեւան և փոխադրելու փորձերը։

Վառղ.-ի Կանանց Միութիւնը.— Ձեռագործի յաջողութեամբ յառաջացած է յառաջիկայ սեպ ա.-ին, առայժմ համար վարչութիւն որոշած է բոլոր պատրաստուած ձեռագործները պահել ընկերութեան հաշուոյն և ապա վաճառել։

Ընկերութիւնը Եղբ. Օգն. նախագահ Մարէն Եղիա.-էն 500 ռուբլի ստացած է գնելու այդ գործը ուրիշ գիւղացիներու համար։

«Վանայն» մարմնամարզական ակումբը.— Սկսած է ֆութպոլի խաղերը Գ. որբանոցի խաղավայրին մէջ։

Էօզրում.— Բացուած է քաղաքային հիւանդանոց 100 մահճակալով։ գլխաւոր բժիշկը Թուրքերը պիտի ոչ ...

...անկեղծորդեան հայերու համար Մանկական Հայկ. Կոմիտէն մէկ հատորդված է։ Բաղդադի մէջ հացի ճգնաժամ է։

Պարսկաստան.— Տաւրիզ Կոմիտէն յարգելով Ներքին ակնկ.-ի միջնորդութիւնը, Պարսկաստանի 14 հազար հայ և 14 հազար ասորի փախստականներու համար, առայժ տրամադրած է 25,000 ռուբլի կոչիկի և հագուստի համար։

Աղամեանի եւ Ց. Պարօնեանի մահուան 25 ամեակը.— Յունիս 3-ին լրացաւ Պոլսահայ մեծահռչակ դերասան Պետրոս Աղամեանի և հայ տաղանդաւոր երգիծաբան Յակոբ Պարոնեանի մահուան 25 ամեակը։

Ստացուած նուիրատուութիւններ.— Ստացանք Սահակ Թորոսեանի «Հայոց պատմութիւնը» գրքերուն համար Դինը մէկ ռուբլի։

Խմբագիր՝ Մ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

—

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԷՆ ԳԵՐԻ ՎԵՐՑՈՒԱԾ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ

—

Կովկասեան ճակատի վրայ ռուս բանակի վերջին յառաջխաղացումներու առթիւ, թուրքական գերութենէն ազատուող բազմաթիւ հայ զինուորներ կը գտնուին, որոնց ով ըլլալը և ուր գտնուիլը տակաւին անստոյգ կը մնայ բազմաթիւ ծնողներու և ազգականներու գիտցուին վրայ հրատարակութեան կուտանք փնտռող հայ զինուորներու անունները և կը խնդրենք որ անոնց մասին ոեւէ ծցգրիտ տեղեկութիւն ունեցողներ հաղորդեն մեզի։

«Տեղեկատու Բիւրօ»

ՎԱՆ.—Ավատան գիւղէն՝ Յովհաննէս Թորոսեան, 46 տարու. փնտռողն է որդին՝ Յովակիմ Թորոսեան։

ՎԱՆ.—Թիմար—Դողանց գիւղէն՝ Սեբոր Գաբրիէլեան, 40 տարու. փնտռողն է ամուսինը՝ Մարինէ Մալխասեան։

ՎԱՆ.—Շատախ-Թաղ՝ Մանուկ Յովհաննէսեան, 25 տարու. փնտռողն է ամուսինը՝ Անուշաւան Հայրապետ Ազիզեան։

ՎԱՆ.—Այգեստանէն՝ Միհրան Գաբրիէլեան, 37 տարու. փնտռողն է հայրը՝ Մարգար Գաբրիէլեան։

(Տար.) (21) 1—1

Գեղարուեստական լուսանկարչարան

ԼԷՈՆԻ

Զանփոլատեանի տուն, ՍԻՆԵՄԱ «ԱՊՈԼԼՕ»Ի ՇԱՐՔՈՒՄ

Ընդունում են ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ եւ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ամեն տեսակի պատուէրներ ՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆԵՐՈՎ.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՋԳԱԼԻ ԶԱՓՈՎ ԶԻՋՈՒՄ

Ցուցադրուած չնաշխարհիկ լուսանկարներից ներս մտնողների համար։ Ընդունում ենք «Արեւելեան» Ռուսական թանգարանի ...

Նոյն արհեստանոցում ընդունւում են աշակերտ-աշակերտուհիներ ձեռնտու պայմաններով։

(8) (ս. մ.) 10—4

Дозв. воен. цена. Типографія „КУЛЬТУРА", Эривань

digitised by A.R.A.R.@